

Fiskbensdiagram

Fiskbensdiagram är en metod för att kartlägga och visualisera tänkbara orsaker till en viss effekt, ett visst utfall eller ett problem. Verktöget tar vara på hela förbättringsteamets erfarenheter och kunskap och hjälper er att utforska orsakerna, se samband och identifiera förbättringsområden.

När ska verktöget användas?

Fiskbensdiagram används för att utforska orsakerna till en viss effekt eller ett problem. Genom att identifiera, sortera, illustrera och skapa gemensam bild av problemområdet kan ni lättare ta er vidare mot de förbättringar som behöver göras. Med hjälp av metoden kan ni få svar på frågor som:

- Vilka är de tänkbara orsakerna till den här effekten?
- Vilka orsaker finns bakom det här utfallet?
- Varför uppstår det här problemet?

Hur gör man?

Steg 1.

Bjud in personer som är berörda, till exempel patienter, närstående och olika yrkesgrupper. Tänk brett för att få in så mycket kunskap som möjligt.

Steg 2.

Definiera vad som ska kartläggas med fiskbensdiagrammet, vad som är problemområde. Rita en kraftig pil som pekar åt höger. Pilen är ryggraden i diagrammet. Skriv problemet vid pilspetsen. Pilspetsen är fiskens huvud.

Steg 3.

Varje person spånar tyst för sig själv på tänkbara orsaker som kan vara förklaringar till problemet. Skriv orsakerna på post-it-lappar – en orsak per lapp. Uppmana deltagarna att tänka fritt och påpeka att det inte finns några rätt eller fel.

Steg 4.

Gruppera post-it-lapparna i kategorier. Rita så många fiskben som ni har kategorier ut från fiskens ryggrad. Döp fiskbenen efter kategorierna. Sätt post-it-lapparna vid passande fiskben. Genom att sortera orsakerna i kategorier får ni en klar bild över vilka orsaker som hänger ihop och vilken kategori som dominerar. Exempel på vanliga kategorier är processer, människor (medarbetare, patienter), material, miljö och organisation.

Steg 5.

Gå igenom varje orsak och fundera på hur den påverkar problemet. Stämmer bilden ni ser med verkligheten? Skriv ner eventuella nya idéer och tankar på post-it-lappar. Fundera på om det finns underkategorier. Sätt upp dem som förgreningar på fiskbenet. Detta steg ökar er förståelse för orsakerna och är till hjälp i nästa steg.

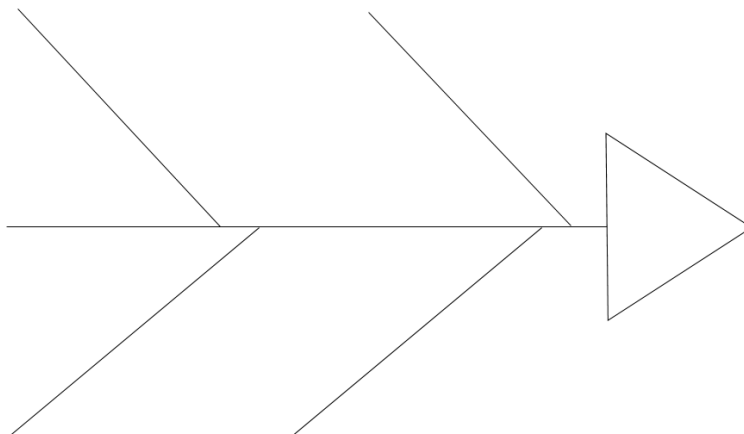
Steg 6.

Bestäm vilken orsak eller kategori ni ska gå vidare med. Om du är den som leder övningen, tänk på att allas åsikter är värdefulla.

Steg 7.

Nu har ni fått fram hypoteser till vad som skulle kunna vara orsaker till problemet. Ni kan behöva samla in ytterligare information och data som stärker hypoteserna.

Fiskben - Ishikawadiagram

Bearbetning, text och layout - Qulturum, Region Jönköpings län

2016-06-15

Källa: [Qulturum](#)

Utmaningar

Det är viktigt att tydligt definiera och hitta en bra formulering för problemet, det vill säga huvudet i fiskbensdiagrammet. Ju tydligare och mer avgränsat det är, desto lättare blir det att identifiera orsaker och se samband.

Det kan kännas lockande att snabbt komma igång med att hitta idéer till lösningar som man vill testa och hoppa över att kartlägga bakomliggande problem och orsaker till dessa. Genom att titta på orsakerna kan man hitta andra idéer till förbättringar.